

De Balkan-derby van Sarajevo

Wie denkt aan derby's op de Balkan, denkt aan The Eternal Derby van Belgrado, de Kroatische klassieker Hajduk Split-Dinamo Zagreb of aan de clash tussen de clubs van beide zijden van de Neretva-rivier in Mostar. De derby van Sarajevo is minder fameus, maar misschien wel de meest intense. Panenka Magazine bracht een bezoek aan deze minder bekende derby, die maar geen winnaar kent.

door *Jilke Hellinga*

De hoofdstad van Bosnië-Herzegovina ligt in een glooiende vallei die wordt omringd door de Dinarische Alpen. De stad omarmt haar authentieke uitstraling die is ontstaan in de Ottomaanse tijd. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Sarajevo zich tot één van de belangrijkste steden van de Balkan met als hoogtepunt de Olympische Winterspelen van 1984.

De onafhankelijkheidsverklaring van Bosnië en Herzegovina in 1992 zou echter het begin zijn van een gitzwarte bladzijde in de geschiedenis van de stad. Bijna vier jaar werd Sarajevo (550.000 inwoners) belegerd en grotendeels verwoest. De littekens zijn nog overal zichtbaar.

Corruptie en anarchie vierten hoogtij en voetbal is voor veel arme inwoners een uitlaatklep. Voor de fanaticelingen is het een levenswijze. Sarajevo profileert zich als visitekaartje voor het Bosnische voetbal: geen poenerige profclubs, maar twee grote traditieclubs waarbij de fans voorop staan: FK Željezničar en FK Sarajevo.

'Holy South'

Vanaf 'Holy South', de zuid-tribune van de 'Manijaci' (The Maniacs) - de harde kern van FK Željezničar - beleefde ik afgelopen zomer de 106e editie van deze stadswist. Dit jaar bestaat de rivaliteit tussen beide clubs zeventig jaar. In al die decennia speelden de teams 126 maal tegen elkaar. Beiden winnen 39 maal, 48 keer wordt het een gelijkspel.

Voor vijf Bosnische Mark, omgerekend nog geen twee euro vijftig, ben ik negentig minuten onderdeel van een ongekennde passie. De gastvrijheid van de Bosniërs is bijzonder: zij zorgen in alles dat ik als 'gast' niets tekort kom en geven mij bovenal het gevoel dat ik één van hen bent.

Rivaliteit

FK Željezničar, kortweg 'Zeljo' of 'Plavi' (blauwen), werd in 1921 opgericht door spoorwegpersoneel. De locomotief in het Grbavica-stadion verwijst naar dat verleden. De successen van de club staan er op vermeld. Hoewel de eerste stadsderby dateert van 1954, begint de rivaliteit al acht jaar eerder bij de oprichting

van FK Sarajevo (toen nog SD Torpedo) als communistisch uitgangspunt van de overheid. De minister van sport dwingt de beste spelers van FK Željezničar de overstap te maken naar de nieuwe club en biedt ze een goed salaris en nieuwe kleren.

De rivaliteit gaat echter verder dan het politieke besluit uit 1946: het zijn de blauwen tegen de roden, de arbeiders tegen de sociale elite, maar vooral ook de liberalen tegen de communisten. Inmiddels zijn het allebei volksclubs met een fanatieke aanhang, gevormd vanuit alle lagen van de bevolking. Uit volle borst

Voor zover mijn Bosnische talenknobbel het toelaat, tracht ik uit volle borst mee te zingen met de Manijaci. Van mijn Zeljo-vrienden krijg ik zelfs pyro in mijn handen gedrukt. Vol overgave spring ik met de brandende fakkel in de hekken op het moment dat FK Željezničar op een 1-0 voorsprong komt. De 'Holy South' verandert in een zee van vuurwerk en geluid.

De eerste officiële derby, destijds in de Eerste Klasse van Joegoslavië, eindigde in een klinkende 6-1 zege voor FK Sarajevo. Tot dusver is dat nog altijd de grootste overwinning in een officiële wedstrijd tussen beide teams. Zeljo-fans kijken liever terug naar 29 december 1946, toen het nieuwbakken SD Torpedo met maar liefst 9-1 van het veld werd geveegd.

Liefde voor Zeljo

Deze uitvoering van de onbekende Balkan-derby blijft onbeslist. De fans van de thuisclub balen dat ze de winst in de laatste minuten laten glippen. Teleurstelling maakt zich ook van mij meester, zo snel heeft de liefde voor Zeljo mij veroverd. De supporters herpakken zich echter snel en het verdriet maakt plaats voor trots. Ze zijn trots op hun club en trots op hun spelers die hebben gevochten als leeuwen. Nog minutenlang zingen de duizenden op de zuid-tribune hun helden toe. Ik neem afscheid en neem mij voor vaker terug te keren naar 'mijn' Zeljo.